

Spis treści

ROZDZIAŁ I

Legenda Czartoryskich, czyli wprowadzenie do tematu s. 5—23

Pogoń litewska czyli Czartoryski we wnętrzu Ziemi (s. 5—6); legendy heraldyczne, ich związki z bajką i mitem (s. 6, 15—7, 21—3); bajka a legenda Czartoryskich (s. 6—7); człowiek-niedźwiedź i herb Rawicz (s. 8—9); „leśni ludzie”, czyli Longinus Podbipięta herbu Zerwikaptur (s. 9); Czartoryski herosem mitycznym (s. 9—10); jego tożsamość z Sowim (s. 10—1); uhistorycznianie mitów (s. 11—2); o metodzie porównawczej (s. 12—3); mit o wędrowce bohatera do Krainy Zmarłych, tj. do... lasu (s. 13); legendy herbów Larysza i Cholewa, czyli Piast opiekunem Bolesława Śmiałego (s. 13—5); czy Piast to Sowi (s. 15); kompleksy Litwinów i pierwsi „Rzymianie” polscy (s. 17—21).

ROZDZIAŁ II

Las i drzewo w heraldyce i legendzie s. 24—79

Legenda herbu Godzięba (s. 24—5); Mityczne Drzewo Świata i legenda herbu Dąbrowa (s. 25—8); Skuba zabija smoka wawelskiego, czyli legendy herbu Abdank (s. 28—31); Krak to Mityczne Drzewo Świata (s. 31—2); nocne bitwy boga Słowian, tj. legendy herbów Boża Wola i Belina (s. 32—3); mit o Bogu Burzy (s. 34—5); rycerz Godzięba drzewem, czyli legenda herbu Helm (s. 35—6); legendy herbów Nieczuja i Łżawa (s. 36—7); Godzięba wyrwa Mityczne Drzewo Świata, tzn. samego siebie (s. 38); Bóg Nieba w mitologii Słowian (s. 39—43); Maczuga, broń Boga Nieba (s. 43—50); Mityczne Drzewo Świata rośnie na... Popielu (s. 50—3); „Święty król” Słowian (s. 53—5); godzięba, kociuba, kuczaba (s. 55—7); jeszcze o maczudze mitycznego herosa (s. 57—61); bogini Dziewanna (s. 61—2); zaślubiny bogów, czyli wyrwanie Mitycznego Drzewa Świata (s. 62—3); miecz króla Artura, czyli „Święty król” wyrwa swoją maczugę (s. 63—5); lokalne Mityczne Drzewo Świata (s. 65—9); symbolika trzech konarów Mitycznego Drzewa Świata (s. 69); Wielka Bo-

gini w Mitycznym Drzewie Świata (s. 69—71); z kim walczył Godzięba (legendy herbów: Przegonia, Ostoja, Łada) (s. 71—6); jeszcze raz legenda herbu Belina (s. 76—8); legenda rodziny Glaubitzów (s. 78—9).

ROZDZIAŁ III

Pokonane potwory i wrogowie s. 80—161

O tym, jak rycerz Denhoff zabił odyńca, który okazał się Władcą Zaświatów (s. 80—1); dzik w wierzeniach Słowian (s. 81—2); walka złego z dobrym: Dzik kontra Swarożyc (s. 82—3); Wielka Bogini i Dzik (legendy herbów: Dębóróg i Świnka) (s. 83—6); bratobójcy (legendy herbów: Krzywda, Niezgoda, Zagłoba, Nowina, Mądrostki) (s. 86—7); słowiański dualizm (s. 87); Weles, Bóg Ciemności (s. 87—8); u stóp Mitycznego Drzewa Świata żyje Bóg Zła (s. 89—90); Locha wcieleniem Wielkiej Bogini (s. 90); Dzik zwierzęciem... wodnym (s. 91); dzik, księżyc i Weles: trzy wcielenia Bóstwa (s. 91—2); zaślubiny (s. 92—3); baśń o Piotrze Właście, czyli Oblubieniec zabija Czarnego Odyńca (s. 93—4); jeszcze raz bratobójcy (legenda herbu Nabram) (s. 94—5); „Mysi król”, Szklana Góra i... królowna w butelce (s. 95—8); legenda herbu Korczak, czyli pies — królem Węgrów (s. 98—101); złota kaczka (s. 101—2); jak powstał Wszechświat (s. 102—3); rybacy na czerwonym morzu (s. 103—5); znowu o psie (legenda herbu Pobóg) (s. 105—6); pies to królowna (legenda herbu Świnka) (s. 107); Krak bogiem (legendy herbów: Korab, Boża Woła) (s. 108—9); Wanda Ziemią wyłowioną przez boskich rybaków (s. 109); Wanda Boginią Trzech Światów (s. 109—11); jej degradacja (legendy herbów Odyniec i Łukosz) (s. 112); pojedynek boskiej Suki z Odyńcem (s. 112—4); Żmija Boginią Śmierci (s. 114); Lech — synem Suki (s. 115); pojedynek błaznów (s. 115—7); jeszcze o Żmii (legenda herbu Baybuza) (s. 117—8); Wanda żmiją (s. 118—9); potwory wodne i leśni ludzie” (legenda herbu Zerwikaptur) (s. 119—22); Chorwaci i mit o Kraku (s. 122—3); bajka o Suczycu (s. 123); córki Kroka (s. 123—4); czy Wanda była dziewczcą, czyli małe co nieco o matriarchacie (s. 124); rozdroża, czyli o koźle i wilku (s. 125—7); rycerz czy koza (legendy herbów: Jelita i Półkozic) (s. 128—9); legendy herbów: Kisiel i Grzymała (s. 129—130); legenda herbu Komoniaków, czyli o tym, jak zginął Longinus Podbipięta (s. 130—1); walki w cieniu Mitycznego Drzewa (legendy herbów: Jelita, Akszak, Bogoria, Kościeszka, Dąbrowa, Pobóg, Przerowa, Drogosław, Przyjaciół, Brodziej, Chodkiewiczów, Doliwa, Poraj, Owada, Pelikan, Trzaska, Drzewica, Trąby, Suchekomnaty) (s. 131—6); jednoonogi Heros (legendy herbów: Nowina, Drogosław, Złotogoleńczyk) (s. 136—9); godła herbowe a legendy

(legendy herbów: Bokij, Bonarowa, Pilawa, Chrynickich, czyli pierwszego polskiego rybaka, Hołowińskich, Pietyrog, Taczała, Kornic) (s. 139—143); zwycięstwa przy blasku księżyca (legendy herbów: Leliwa, Pelnia, Wolbach, Kietlicz, Mściszewski, Trzywdar, Sultanowskich, Manickich, Cholewa, Larysza, Kopaszyna, Śreniawa, Drużyna, Alabanda, Tarnawa) (s. 143—6), inne interpretacje godel (legendy herbów: Kietlicz, Kopaszyna) (s. 146—7); legendy z bestiariuszy (legendy herbów: Lewart i Przosna) (s. 147—8); król wygnany (legendy herbów: Dąbrowskich, Radwan) (s. 148—150); Polacy w Jerozolimie (legendy herbów: Konopatskich, Reichenbachów, Dąbrowa) (s. 150); Zagłoba arcymistrzem szachowym (legendy herbów: Wczele, Pretficz, Pierzchała, Roch, Twardost) (s. 151—3); przepaska sarmacka (legendy herbów: Mora i Nałęcz) (s. 153—4); mit o kozle (Świętym królu”), dziku (Władcy Podziemi) i Wandzie (Bogini Zaświatów), czyli legenda herbu Czetwertyńskich (s. 154—160); anegdoty myśliwskie (legenda herbu Dąb) (s. 160—1).

ROZDZIAŁ IV

Twórca kultury s. 162—234

Z nieba spadają przedmioty, czyli Scytowie i Słowianie (s. 162—5); Scytowie i węże (legenda herbu Salamandra) (s. 165); zając i król Dariusz (legenda herbu Zając) (s. 165—6); dalsze związki słowiańsko-scytyjskie (s. 166—170); Sarmaci (s. 170—1); matriarchat polski (s. 171—2); o Stadzie (s. 172—5); Bóg poślubia Wielką Boginię (legenda herbu Junosza) (s. 175—7); legenda Schaffgotschów (s. 177—8); byk na arenie (legenda herbu Chomąto) (s. 178—9); złodzieje bydła (legenda herbu Ciolek) (s. 179); o tym, jak wół gonił Tatałów, a wół uratował króla (s. 180); byk wcieleniem Boga Burzy (legenda rodu Wołowiczów) (s. 180); Popiel i Bóg Burzy (s. 180); wół w wierzeniach Słowian (s. 180—1); „Święty król” walczy z bykiem (legendy herbów: Wieniawa i Pomian) (s. 182—3); jego walki z dzikiem i niedźwiedziem (legenda herbu Sokola) (s. 183—4); walka Bolesława Krzywoustego (Boga Burzy) z dzikiem i niedźwiedziem (Welesem) (s. 184); o fallusach i studni (s. 185); węglarz Wieniawita Bogiem Burzy (s. 186); ułamane rogi, „Quo vadis” i Bóg Burzy (legendy herbów: Rogala i Działosza) (s. 187—8); Masielnica bogów (s. 188—190); słoneczna tarcza Boga Burzy (legendy herbów: Janina i Czewnina) (s. 190—2); co kto komu uciął za cudzołóstwo, czyli Bóg Burzy strażnikiem monogamii (s. 192—3); o intronizacji książąt karyńskich (s. 192—5); rogata łania przewodniczką „Świętego króla” (s. 195—7); jak powstała monogamia, czyli kłęska

rogatej lani (s. 197—9); o tym, dlaczego Piast był Bogiem Nieba a Rzepicha Boginią Ziemi (s. 199—201); Herosa walka z niedźwiedziem (legendy herbów: Sokola i Pnieinia) (s. 201—2); czy Piastowie byli... niedźwiedziami? (s. 201—2); historia o wilku („Świętym królu”) i jego małżonce, Pani Dzikich Zwierząt (legenda herbu Napiwon) (s. 203); walka Boga Burzy z Welesem (legendy herbów: Rawicz i Ursyn) (s. 203—5); Kmicic i Oleńka, czyli Panna ujarzmia Niezwydźdza (s. 205); kobieta „uczłowiecza” mężczyznę, czyli Bogini Księżycza pierwszym twórcą kultury (s. 206); porwanie Bogini (s. 206); Bóg Burzy pokonuje Panią Dzikich Zwierząt (s. 207); legendy herbu Dębno, czyli o tym, jak Wielka Bogini oświeciła Herosa, który następnie stworzył nową kulturę (s. 207—9); Słowianie i Scytowie (s. 209—210); ranny Bóg (legenda herbu Nałęcz) (s. 210—2); bohater zamiast do Krainy Zmarłych wędruje do... Rzymu (legenda herbu Osmorog — Gierałt) (s. 212); święci i infulaci przodkami rodów (legendy herbów: Poraj, Turzyna, Drya, Jezierza, Korab, Achinger, Charytynowicz, Bończa, Ciolek i in.) (s. 213); „obcy” przodkami rodów (legendy herbów: Korab, Kos, Herburt, Hełt, Karp, Kalinowa, Eilemberk, Bełty, Bronic, Amadej, Łabędź, Łódzia, Oksza, Orla) (s. 214—5); Prawdzic na lwie, a Rawiczówna na niedźwiedziu (legenda herbu Prawdzic) (s. 215—7); legenda herbu Prus (s. 217—8); „hrabina Altdorfska” (legenda herbu Paprzyca) (s. 218—9); boskie żarna (jeszcze raz legenda herbu Paprzyca) (s. 219—20); Paprzyca okazuje się być Bogiem uwalniającym Boginię porwaną przez Boga Zaświatów (s. 220—2); Bog — kowal i pokonany Weles, czyli co nieco o... ptaku w wierzeniach Słowian (legendy herbów: Dąbrowa, Niesobia, Działosza, Topacz, Jastrzębiec, Korwin) (s. 222—8); o początkach Ziemi (s. 228—9); uwolnienie porwanej Ziemi (legendy herbów: Deszpoth, Zienowicz, Powala-Ogonczyk) (s. 230—1); „obcy” (legendy herbów: Stary Koń, Ossorya-Pogwizd, Doliwa, Szalawa) (s. 231—3); boski wojownik, opiekun rolnictwa (legendy herbów: Dąbrowskich, Kroje, Larysza) (s. 233—4)

Uwagi końcowe s. 235—237.

Zamiast bibliografii s. 238—241.

Indeksy s. 242

